

SVIESA

JORNAL LITUANO
 „Šviesa-Luz“
 Orçamento de Comunidade
 Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
 MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
 Tel. fonas 2-6252.
 Caixa Postal. 4-118.

Atsakomybės Redaktorius
 Jesus Sabrido Montanés

METAI V

SÃO PAULO, 1939 M., JANEIRO - SAUSIO 21 D.

Nr. 3 (174)

VISAS LIETUVIŲ KATALIKŲ JAUNIMAS TURI BŪTI ORGANIZUOTAS!

Chamberlainui misija nepavyko

Pereitą savaitę anglų ministeris pirmininkas Chamberlain lankėsi Paryžiuje ir Romoje. Sakoma, jo kelionės tikslas buvęs sutaukinti Italus su prancūzais, kurių santykiai yra pašliję. Oficialiai apie pasitarimų rezultatus neskelbiama, bet tai reiškia, kad nėra ko gero skelbti, už tatau ir tylima. Sakoma, Italai pirmą sąlyga statą, kad anglai ir prancūzai sutelktų gen. Franco kariuomenę šalies teisę ir neremtą vyriausybinių. Be to, kad tuoju prancūzai perleisť italams Džibuti uostą ir įsileistų juos į Sueso kanalo administraciją.

Prancūzai davė italams suprasti, kad dėl Džibuti uosto jie pasiryžę derėtis.

Kaip matyti, Chamberlain nesiliauja dirbęs «taikos» labui — aukodamas svetimais žemes ir svetimais uostus vokiečiams ir italams. Tokia jau nuo amžių sukta yra anglų politika. Be abejonės, nusileidimai baigsis, kai bus paliesti tiesioginiu būdu pačios Anglijos interesai.

Arabai nesukalbami

Anglai šaukia Londone «apvaliojo stalo» konferencija Palestinos klausimui išspręsti. Joje dalyvaus arabų, žydų ir Aigipto atstovai. Tačiau arabai nors jau buvo atstovus įšrinke, konferencijoj dalyvausti atsisakė, kol anglai išpildys tam tikrą dalį jų reikalavimų Chamberlain deda visas pastangas pritraukti ir arabus. Galimas dalykas, kad arabai bus patenkinti ir Sventojų Žemėj gal yel užviešpataus taika, kurios ten jau senai nebėra.

NACIONALIZUOTAS VOKIETIJOS BANKAS

Penktadienį pašalintas iš vietos Vokietijos banko valdytojas dr. Schachtas. Paskirtas Funk. Schachtas pašalintas dėl to, kad nesutiko beveik viso biudžeto atiduoti ginklavimuisi. Sis žygis rodo, kad Vokietija sparčiai rengiasi karui.

— Vokietijos karo laivynas prisivijo Anglijos karo laivyną. Tai oficialios žinios. Be abejonės, Vokietija turi daugiau karo laivų, negu viešai skelbiama.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausius foto arities darbus. Vyksta į namus. Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas.

Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5
(netoli šv. Antano bažnyčios)

Draugijos Užsienių Lietuviams Remti Valdyba sveikina mūsų brolius ir seses išsivius su 1939-tais Naujais metais ir linki, kad šaitai su tevų žeme amžiams nenutrūktų, kad tarp mūsų žydetų vienybė, ir linki kiekvienam asmenės laimės ir sveikatos.

A. SURVILA
Vice-Pirmininkas

K. KASAKAITIS
Sekretorius

Mano padėkos žodis atsiveikinant su Pietų Amerika

Išvykdamas iš Pietų Amerikos kontinento, sujaudinta širdimi prisimenu Jus, brangūs broliai ir sesers lietuviai. Jūsų vargai ir pasisekimai man pasidarė artimi. Jūsų vaišingumas, nuoširdumas ir gera lietuviška širdis paliks mano atminty, kol būsiu gyvas. Nuoširdžiai dėkoju Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių ir Lietuvos žydų organizacijoms ir paskiriems asmenims už malonų vaišingumą ir visokeriopą pagalbą, o taip pat esu labai dėkingas lietuviškai ir nelietuviškai spaudai už malonų dėmesį mano asmeniui man besilankant Pietų Amerikos lietuvių kolonijose.

Nuoširdžiai linkiu lietuvių spaudai ir organizacijoms įgyti kuodidžiausią pasitikėjimą mūsų išsivijoje, sustiprinti mūsų brolių lietuvišką dvasią ir sekmingai vesti juos į aukštesnę dvasios kultūrą ir medžiaginį gerbūvį.

Laikau savo malonia pareigą padėkoti ponui ministrai Aukštuoliui ir poniai Aukštuolienei, ponui konsului Polišaičiui ir poniai Polišaitienei, ponams garbės konsulams — Pietracaprinai ir Mobergui, pasiuntinybės ir konsulatų personalui už man suteiktą globą ir malonų vaišingumą per visą mano P. Amerikos kontinente buvimo laiką.

RAPOLAS SKIPITIS.

1939 m. Sausio mėnesio 17 d.
RIO DE JANEIRO.

Terorizmas Anglijoje

Pastaruoju metu kilo didelė terorizmo banga visoje Anglijoje, kuri ypač yra jaučiama Londone. Spejama, kad teroristinius veiksmus atlieka ariai, kurie tuo būdu nori nusikratyti visų ryšių, kurie juos dar teberiša su Anglija. Policija sustiprino sargybas prie parlamento rūmų ir Chamberlaino rezidencijos. Taip pat stropiai saugojami visi viešieji pastatai. Policija rado daug bombų ir dinamito. Areštuoti kelj teroristai.

Ispanijoje

Karo frontuose kova šią savaitę ejo visu smarkumu. Nacionalistai puola trims kolonomis Katalonijoje ir smarkiai veržiasi į priekį. Buvo užimta Tarragona, kiti miestai. Vyriausias tikslas — užimti Barcelona. Už tatau vyriausybiniškai sėkmingai puola ir užima Andalū-

zijoje, Ekstramadūros fronte, nes jau čia, kad nacionalistai čia slypseni.

Tuo būdu karo laimė šypsoi abiem pusėm. Dėl didelių nacionalistų laimėjimų sujudo prancūzų parlamento kairiosios grupės — socialistai ir dalis radikalų. Bav. min. pirm. Blum puolė Daladier vyriausybę, reikalaujamas atidaryti sieną su Ispanija ir leisti ginklų eksportą. Daladier su Bonnet (užsienių reikalų ministeris) griežtai pasipriešino, nes tai galėtų išsaukti rimtų tarptautinių komplikacijų. Paryžiuje ir visoje Prancūzijoje nuotaika įtempta.

TUNELIS MIESTO CENTRE

Prefektūra studijuoja projektą praveisti tunelį po miesto centre esančia iškiluma. Jis prasidėtų Pedro Lessa gatvės gale, eitų apacia São Bento aikštės ir baigtųsi Praça da Estrella, prie rua 25 de Março. Toke tunelis labai lengvintų susisiekimą ir sujungtų tiesiu keliu São Paulo rytinę ir vakarinę miesto dalį.

Pamaldos

Sj sekmadienį, sausio m. 22 d.,

Pamaldos bus:

VILLA ZELINOJ

8 val. — šv. Mišios

Suma vienuoliktą valandą

Mišparai bus 5 val. popiet.

Sv. Antano do Pary bažnyčioj su-
ma 11 val.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams
pamaldos bus pusiau aštuntą val. ryto.
(punctualiai!)

EVANGELIJA III SEKMADIENIUI PO EPIFANIJOS

Mato 8, 1 — 13.

Anuo metu: kai Jezus nužengė nuo kalno, Jį sekė daug minij. Ir, štai, vienas raupsuotas priėjo, pagarbino Jį ir tarė: Viešpatie, jei nori, tu gali padaryti mane nesuteptą. Jezus, ištiešęs ranką, palietė jį ir tarė: Noriu, būk nesuteptas. Ir tuoju jis pagijo iš savo raupsų. Jezus gi jam tarė: Ziūrėk, kad niekam nesakytumei, bet eik, pasirodyk kunigui, ir atduok dovana, kurią yra įsakęs Mozė, jiems palūdyti.

Kai jis įėjo į Kaparnaumą, prie Jo prįstartino šimtininkas ir meldė Jį, sakydamas: Viešpatie, mano tarnas guliamie stabo ištiktas ir skaudžiai kankinasi. Jezus jam tarė: Aš ateisiu ir jį pagydysiu. Bet šimtininkas atsakydamas kalbėjo: Viešpatie, aš nevertas, kad Tu įeitumei po mano stogu, bet tark tikrai žodį, ir mano tarnas pasveiks. Nes ir aš esu žmogus po valdžia pastatytas ir turiu po savim kareivių; aš sakau šitam: Eik, ir jis eina; kitam: Ateik, ir jis ateina, ir sayo tarnui: Tai daryk, ir jis daro. Girdėdamas tai, Jezus stebėjosi ir ėjusiems paskui save tarė: Iš tikrųjų, sakau jums, aš neradau tokio didelio tikėjimo Izraelyje. Taigi, aš sakau jums, dauge lis iš rytų ir vakarų ateis ir sėsis prie stalo dangaus karalystėje su Abraomu, Izaoku ir Jokūbu, o karalystės vaikai bus išmesti laukan į tamsybes; ten bus verksmo ir dantų griežimo. Šimtininkui gi Jezus tarė: Eik, ir tebūnie tau, kaip įtikėjai. Ir tą padį valandą tarnas pagijo.

Amerikiečiai reikalauja atlyginimo

Slaurės Amerikos piliečiai, kurie gyvena Kinijoje ir kurių turtas buvo karo metu sunaikintas, kreipėsi į savo vyriausybę, prašydami reikalauti atlyginimo. Vyriausybė suriuko davinus apie savo piliečiams Kinijoje padarytą žalą ir iš Japonijos reikalauja 100 milijonų dolerių.

Vokiečių diplomatija dirba

Siomis dienomis Berlyne lankėsi vengrų užsienio reikalų ministras Csaky. Tiek vengrų tiek vokiečių spauda šiuo vizitu labai patenkintos. Pereitą savaitę Vokietijon buvo nuvažiavęs lenkų užsienio reikalų ministras plk. J. Beckas, kuris turėjo pasimatymą Berchtesgadene su Hitleriu. Atsakydamas į šį vizitą, 25 d. šio mėnesio į Varšuvą vyksta vokiečių užsienio reikalų ministras baronas Joachim von Ribbentrop. Jį priims Lenkijos prezidentas Moscickis. Sausio 26 d. sueina penkeri metai, kai lenkai atsimitė sąjungos su Prancūzija ir pasirašė ne puolimo sutartį su Vokietija. Tenka čia pabrėžti lenkų politikos toliaregystę: J. Beckas jau prieš 5 metus pamatė tai, ką turėjo šiemet taip skaudžiai patirti čekoslovakai. Jei Cekoslovakija būtų tada pasekusi lenkais ir nutraukusi ryšius su išdavikiška Prancūzija, jos nebūtų ištikusi pereitų metų rugsejo tragedija.

Taigi, vokiečių diplomatija dirba išsiužus. Rengia kelią karą žinovams. Generolai ir diplomatai Vokietijoje nuostabiai moką suderinti savo veiksmus. Šiuo kartu jie siekia Vidurio Europos. Jiems padeda italai: Čiano, Mussolinio žentas, išvyko į Pietųslaviją. Kibama, važiuosian ir į Rumuniją. Svarbiausias dabar vokiečių tikslas — Ukraina, kurią jie mėgins padaryti nepriklausoma, o paskui pasijungti savo interesams.

Kun. Mironas kalbėjo per radio

Naujųjų Metų išvakarėse kun. Mironas pasakė per abidvi Lietuvos radio stotis kalbą, kurioje pažymėjo Lietuvos progresą per 20 nepriklausomybės metų. Isteigta 2.500 pradžios mokyklų ir 90 gimnazijų. Pradžios mokyklas Lietuvoje lauko 180.000. Universitetas yra išdavęs 3.500 aukštojo mokslo baigimo diplomų. Kulturaliniam gyvenime taip pat padaryta didžiulė pažanga išleista daug tūkstančių savų knygų, laikraščių, įkurta teatras ir opera išsivystė muzika ir t. t. Socialinės globos ir viešosios sveikatos reikalai tgi neužmirėti.

Ekonominio gyvenimo visos šakos daro pažangos ir kasdien labiau žengia į priekį. Žemės reforma ir dabartiniai žemės ūkiui teikiami pagerinimai duoda puikiausių rezultatų. Lietuvos ūstas visos susisiekimo priemonės vystėsi tuo pačiu tempu. Bendrai palyginus šių dienų Lietuvą su Lietuva prieš 20 metų pastebimas milžiniškas skirtumas.

Panaikins priesaiką

Klaipėdos Krašto gubernatorius V. Gailius pranešė direktorijos pirmininkui, kad būsimanti panaikinta seimovariams priesaika ir įstatymas, duodąs teisę nuasavinti privatų nuosavybę viešajam labui.

20 naujų įstatymų

Baigdamas savo sesiją, seimas priėmė 20 naujų įstatymų, kurių tarpe pažymėtini: Iltuanistikos instituto, priverstinio draudimo nuo ligų ir nelaimingų atsitikimų žemės ūkio darbininkų, karą akademijos prezidento rinkimų įstatymo pakeitimo ir t. t.

7000 lėktuvų, 16.000 motorų...

Karo ministerijos sekretorius pareiškė, kad dabartinė amerikiečių technika leidžianti į metus pagaminti 7000 lėktuvų ir 16.000 lėktuvams motorų. Ko gero, jei šiuo tempu bus einama toliau, gali pritrūkti žemėje vietos pastatyti aerodromams tiekai lėktuvų sutalpinti.

LIETUVYBĖS ATGIMIMAS

J. Vaitkevičius

Tarpusavės kolonijos rietenos ir ypač inteligentų ateijimas nuo daugumos lietuvių labai skaudžiai pažeidė lietuviybės išlaikymo idėją. Lietuvis prastuolis, neradamas širdies ir šilimos savųjų tarpe, dažnai nuklydo į svetimųjų eiles, emė juose ieškoti pasilinkminimų bei džiaugsmų, ir tuo būdu palaipsniškai nutolo ne tik nuo lietuviškos bendrystės, bet emė pamiršti net savo gimtąją kalbą.

Tuo būdu kilo ir plito nutautėjimo banga. Prieauganti mūsų išsivijos karta vis labiau ir labiau emė tolti lietuviškų įpročių bei tradicijų ir kalbėtis net tarpusavyje svetimąja kalba. Pasidarė skaudus ir nesuprantamas reiškinys: tikri lietuviai, dar gimę Lietuvoje, dažnai net užaugę savo seuoje Tėvynėje, išsižadėjo gražiosios ir skambiosios savo tėvų kalbos, o pasisavino svetimąją, kuri netinka nei jų būdui, nei įpročiams, ir neišreiškia jų sielų troškulių.

Viso to kaltės dabar neiškosime. Neskelbsime pavardžių tų žmonių, kurie nesugebėjo įkvepti savo mažesniems broliams tėvų kalbos meilės, nes pati istorija be pasigailėjimo pasmerks jų savanaudišką darbą ar nesugebėjimą eiti su visa savo tauta.

Cia rūpi mums iškelti koletą gali mybių, kurios pajęgtų sulaukyti šią bausią nuliutuvėjimo bangą. Dabar būna labai skaudu, kai girdi lietuvišką jaunimą tarpusavyje kalbantį svetimą kalbą. Tatal atrodo išsigimimas; tatal blogiau, negu vagystė ar išdavimas,

nes kas išsižada savo tėvų kalbos, tas neturi teisės nešioti ne tik lietuvių, bet ir žmogaus vardo.

Toks žmogus nevertas nei mažiausio pasitikėjimo, nes jeigu jis gali išsižadėti savo tėvų kalbos, tai gali padaryti ir kiekvieną kitą niekšystę.

Kas garantuos už jį, kad jis nenūždys savo tėvo bei motinos, nes juk jis jau nužudė savyje savo tėvynės meilę!

Nevaisingoms kolonijos rietenoms turi ateiti gulas! Jei ir liks keletas asmenų, kurie rūpinsis tik savo kišene ir bus autolę lietuviybės darbo, kurie yis dar dėsis ponais ar kokiais patapatšiais, tad į juos nereikia kreipti nei mažiausio dėmesio. Jie reikia palikti su panieka ir pasišlykštėjimu šalyje. Nuo jų visi suspratę lietuviai turi nusisukti, lyg nuo rapsuočių ar dvykiančių lavonų. Juk tie ponai jau vis tiek yra žuvę lietuviškam darbui, kur jie yra tiek susitępę, išsimurzinę, kad jokiais vaistais nenuplaus savo purvo ir negalės būti naudingi.

Paprastas, darbininkiškas jaunimas, kuris dar jaučia savo širdyse lietuviškumo ugnelę, kuris savo svajose ir sapnuose prisimena paliktos Tėvynės grožį su čiurlienaciniais upeliais, su ošiančiu žaliu mišku, su vyturėlio daina ir gegutės kvavimu, tegul savo jėgomis susiburia į jaunatvišką sambūrį

ir sukuria sau tikro lietuviško džiaugsmo. Nuo šiol Brazilijos lietuvių kolonijoj turi išivyrauti šūkis:

**visas lietuviškas jaunimas
į organizacijas!**

Neturi būtj nei vieno tėvo, nei vienos motinos, kurie neparagiatų savo sūnaus ar dukters įsirašyti į kurią nors lietuvišką organizaciją. Tėvai turi suprasti, kad tuo būdu jiems bus palengvintas išsaugoti ne tik vaikų lietuviškumas, bet ir jų dorumas, jų protingumas ir graži siela. Būdam lietuvių organizacijose, dalyvaudami doruose ir gražuose pasilinksmimuose, jaunuoliai nenuėis į svetimus šokus, kur sėbrauja su juodukais ar kitais svetimtaučiais, bet lietuviškos dainos grožiu žadins gražesnius savo širdies siekimus.

Lietuviškam jaunimui tikrai trūks ta savų, lietuviškų džiaugsmų. Lietuviams trūks ta oro ir laukų platybių. Jiems trūks ta dainos garsų ir paukščių čiulbesio. Lietuviškam jaunimui būtinas gegužinės, kur kiekvieną sekmdienį jie galėtų tyrame ore linksmai pasišokti ir padainuoti. Visų lietuviškų organizacijų pareiga organizuoti gegužines ir duoti lietuviams lietuviško džiaugsmo.

Esant gražiam sugyvenimui būtų galima padaryti bendra lietuvių gegužinę, kurioje galėtų dalyvauti visos kolonijos jaunimas. Tatal būtų iškilminga ir didinga lietuvių iškila į laukus su liksmą muzika, su daina ir šokiais. Ten tik pasijustų lietuvis jaunuolis, kad jis turi tūkstančius savo brolių, kad ten toli už okeano yra milijonai jo tautiečių, džiūgaujančių laimė ir gražia, malonia Lietuvos ganta. Ten pajus tų lietuvis jaunuolis, kokią brangi yra lietuviška daina ir lietuviška kalba, koki artimi yra jo tautiečiai, širdingai žaidžia, nesiskirstą į išrinktuosius ir pasmerktuosius, į niekintuosius ir paniekintuosius.

Sakau, nereikia kreipti dėmesio į keletą atsimėtėlių, kurie gyvena ne lietuviškam džiaugsmui ir lietuviškai vienybei, o tik savo klėnei.

Su panieka palikime juos šalyje. Juk mūsų dauguma, mūsų jaunystė ir mūsų darbininkiška jėga! Duokime progą, pagaminkime džiaugsmų, kad ašie ateilikėlai suprastų, jog ir be jų pagalbos lietuviškas jaunimas eina lietuviškuoju keliu. Per organizacijas ir asmeniškai raginkime lietuvis jaunuolius kalbėti tarpusavyje tik lietuviškai.

Mums reikia lietuviškos erdvės, žalių laukų, lietuviškos dainos ir savų šokių. Mums reikia viens kito supratimo ir nuoširdumo; reikia lietuviškos draugystės ir tik tada prisidės lietuviybės atgimimas, patekės lietuviška aušra. Tada su viltingu žvilgsniu žiūrėsim mes į paliktąją Tėvynę ir turėsim vilties grįžti į sidabruojančių ežerų parkantes, kurios gal atėly sutiks mus su džiaugsmu, nes mes nebūsime užmirę savo tėvų kalbos ir išsižadėję dorųjų jų papročių.

Rio--Washingtono ašis

Europos politikoje yra žinomos kelios ašys, apie kurias sukasi visas politinis gyvenimas. Labiausia pagarsėjusi yra Romos—Berlyno ašis. Šios ašies palaikytojus italus ir vokiečius bendri siekimai jungia — noras plėsti svetimoms žemes. Ši Romos — Berlyno ašis sudorojo Abisiniją, Cekoslovakiją, Australiją. Ji siekia dar ir daugiau kaimyninių kraštų pavergti ir už Italijai bel Vokietijai kolonijų gražinimą kovoti. Kadangi kolonijos yra galingosios Anglijos ir Prancūzijos rankose, tai jų vokiečiai su italais dairosi kitur. Jau visiems žinoma, kad Hitleris varo labai plačią propagandą Pietų Amerikos kraštuose ir Afrikoje. Dėl Pietų Amerikos pirmoji atkreipė dėmesį Šiaurės Amerika ir pasiryžo šį žemyną ginti nuo nacijų imperializmo. Linos konferencija deklaravo viso žemyno santarvę, tačiau tas pavojaus nepašalino. Jau aišku, kad Ispanijos salose išvirtinus vokiečiai su italais, o tada pirmiausia pavojus bus Brazilijai. Siems realiems klausimams apsvarstyti į Šiaurės Ameriką šio mėn. 29 d. vyksta Brazilijos užsienio reikalų ministras Oswaldo Aranha, kuri kviečia pats Rooseveltas. Jis bus oficialus Jungtinių Valstybių svečias. Be kitų dalykų, kaip spauda pranešė, busiant įkurta nauja politinė ašis — Rio — Washingtono — pirmoji politinė ašis Amerikoje iš viso.

PIETU AMERIKOS MAGINOT...

Po Didžiojo Karo Prancūzija, norėdama apsidrausti visiems laikams nuo vokiečių pavojaus, pasistatė po žemėmis vadinamą Maginot liniją. Tai yra neįveikiama eilė tvirtovių, pastatytų iš plieno ir geležies, ir moderniškai ginkluotų.

Ir Pietų Amerika jau turės savo Maginot liniją — tačiau ne po žemėmis, o Atlanto vandenyse. Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos karo laivynai pradeda netrukus manevrus Karajū jūroje ir ties šiaurės rytų Brazilijos kraštais. Šios vietos, kaip karo dalykų žinovai tvirtina, yra silpniausios ir pavojingiausios. Tačiau didžiosios Vakarų Europos ir Amerikos demokratijos savo laivynų pagalba pavers šias silpnas vietas tikra neįveikiama Maginot linija.

Kodėl taip parūpo europiečiams Pietų Amerikos saugumas? Nesunku suprasti: čia yra neišsėmiami žaliavų šaltiniai, kurie Europos karo atveju nu lems laimėjimą to, kuris turės laisvą susisiekimą su P. Amerika. Anglams su prancūzais svarbu neprileisti vokiečių prie Venezuelos žibalo versmių, Argentinos kviečių ir mėsos, Brazilijos kavos ir medvilnės, Čilės salietros, Urugvajaus alyvų bandų ir t. t. Taigi, Naujame Pasaulyje susiduria daugelio kraštų ekonominiai interesai, o tas jau yra tikriausia šių valstybių saugumo garantija.

Kaip Indijoje

Indų tautos vadnas ir mokytojas Mahatma Gandhi neskelbią kruvinos anglams kovos, o pasyvu pasipriešinimą ir anglų prekių boikotą. Panašios taktikos iš indų pradeda išmokti ir anglų darbininkai bei bedarbiai. Tai šen tai ten jie susėda ant geležinkelio linijos ir sėdi, sustabdę visą judėjimą. Miestuose policija juos pašalina bet kur provincijoj ar užmestyje tuo būdu būna paralizuojamas keliamas valdomas susisiekimas. Administracija šiuo nauju judėjimu labai susirūpinusi kuris nemažėja, o vis labiau plečiasi.

Astrėja prancūzų -- italų santykiai

Italų spauda nesiliauja puolusi Prancūzijos vyriausybės. Jau visai atvirai graso jai karu, jei nebus patenkinti Italijos teritoriniai reikalavimai. Šių faktų akivaizdoje prancūzų vyriausybė nusiantė į Viduržemio jūrą kone visą savo karo laivyną, kuris stovėjo Atlanto vandenynė. Latvai aprūpinti dideliais kiekiais gazolino ir karo medžiagos. Prie Gibraltarą dabar stovi 80 prancūzų karo laivų. Laivyno ministeris pats asmeniškai apžiūrėjo šią laivyno bazę ir inspektoravo Gibraltarą.

Prancūzų — italų santykiai labai pablogėjo dar ir dėl Ispanijos naminio

karo eigos. Kaip žinoma, pastaruoju metu labai sparčiai emė pulsti nacionalistai Katalonijoje ir artintis prie Barcelonos. Kairieji prancūzų parlamento atstovai reikalavo atidaryti sieną su Ispanija, kuri dabar dėl nesikišimo sutarties, yra uždaryta ir leisti į vyriausybinių valdoma teritorija eksportuoti karo medžiagą ir savanorius. Prancūzų vyriausybė tam priešinas, tačiau įvairios kairės grupės ir profesinės sąjungos šį reikalavimą remia nesikišimo politiką vadindamos simuliacijos ir išdavimo politika. Tatal dar labiau pykina italus ir šaldo jau ir be to gana įtemptus prancūzų — italų santykius.

JAU LAIKAS ANTNAUJINTI
PRENUMERATA
1939 METAMS.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

500 milijonų litų pajamų

Per 20 metų Lietuvoje miško iškiršta už 500 milijonų litų arba pusę milijardo. Vien pereinamasis metais iš miško bus gauta 26,5 mil. litų. Šiuo metu prieš miško darbų dirba 190 prižiūrėtojų, 80 raštininkų, 160 sandėlių vedėjų ir sargų, o su visais girininkais ir iguliais apie 2.500 asmenų. Sezono metu miškuose dirba apie 12—13.000 darbininkų ir apie 16—18.000 vežėjų. Tai daugiausia miško apylinkių gyventojai. Tačiau šiemet dėl gausios namų ir kelių statybos darbininkų prie miško darbų trūksta. Šiais metais yra numatyta kiršti žalių medžių 2.200.000 kietmeterių ir 500.000 kiet. sausuočių bei išvartų. Iš viso bus iškiršta apie 2.700.000 kietmeterių ir apdirbta ūkišku būdu, o kiti bus parduoti stačiais medžiais. Prekybai ir pramonei stačios miško bus parduota 77.000 kietmeterių, o ūkininkams stačios miško bus parduota 658.000 kietmeterių. Iš 1.530.000 kietmeterių eksportui eis apie 150.000 kietmeterių rastų, 17.000 drebulinių, 39.000 beržinių juodalksninių ir t. t. Be to, vietos reikalams numatyta sunaudoti ir 100.000 ktm. kelmų.

UŽPULDINĖJA MOKINIUS

Klaipėdoje vokiečių mokyklų mokiniai gatvėse pradėjo užpildinėti lietuvių mokinius. Vien per paskutinę savaitę tokių užpolicijū įvyko per 80. Lietuviai mokiniai vėdiami sveikintis vokiškais išsireikškimais. Be to, vokiečiai pareigūnai verčia lietuvius darbininkus rašyti į vokiečių organizacijas, grąšindami atleisti iš darbo.

KIEK IŠMOKA PENSIJŲ

Pereitų metų įvairių pensijų ir pašalpų, kurias moka Finansų Ministerija, numatomai išmokėta 2.233.200 lt., o šiais metais sumatoje 2.373.200 lt., iš tos sumos pensijų ir pašalpų numatoma išmokėti: 150.000 lt. karininkams, 1.300.000 lt. kareiviams, 350.000 lt. pasišėmėjusiems asmenims, 170.000 lt. buvusiesiems Vokietijos tarnautojams Klaipėdos krašte ir 400.000 lt. subsidija pensijoms Klaipėdos krašto karo invalidams mokėti.

KAIP BUS SU SUSISIEKIMU VILNIUJE

Gruodžio 31 d. baigiasi miesto savivaldybės sutartis su «Arbono» draugija, Miesto galvos pasiryžęs susisiekti paimti į savo rankas. Esą savivaldybė nutarusi surasti 1.200.000 auksinų pasakolą ir už tą sumą įsigyti autobusus. Bet iš antros pusės susidarė daug kliūčių ir per trumpą laiką nespės visko sutvarkyti. Manoma, kad miesto savivaldybė bus priversta ir vėl su «Arbono» draugija sutartį pratęsti. Atrodo, kad kol kas savivaldybė jokio aiškaus nutarimo neturi.

BEDARBIŲ SKAICIUS DIDĖJA

Vilniuje žymiai padidėjo bedarbių skaičius. Bedarbių skaičius padidėjo apie 500 žmonių. Šiuo metu Vilniuje skaitoma apie 7000 bedarbių.

— Nuo praėjusių metų lapkričio mėnesio pradžios Vilniuje bus pradėti tyrinėti Katedros — Bazilikos aikštėje atkasti seni griuvėsiai. Tyrinėtojai tiksliai surašys viduramžių laikais statytų namų pamatus. Pabaigus tyrinėti atkastas senienas, bus pradėta tvarkyti visa aikštė. Taip pat toliau bus stiprinami Gedimino pilies griuvėsiai.

— Liepkalnis k. (Zidikų v.) susipykusi su namiškiais, K. Gulbinaitė, 17 m. amž. merg. išgėrė acto esencijos. Atgabenta Mžeikių ligoninė.

PIRMAJA DIENA NELAIMĖ PANEVĖZIO—JONISKELIO GELEZINKELYJE

Naujame geležinkelio ruože Panevėžys—Joniskelis netoli Joniskelio nuėjo nuo bėgių automotrisos priekaba ir apvirto. Du keleiviai lengvai sužeisti. Ivykiui vietoje tirti paskirta komisija iš inžinierių Čiurlio, Griukovičiaus, Kiaunės ir Dambrausko. Jie į nelaimės vietą jau išvyko.

VAGIA AVIS

Panemunis. Šiemet smarkiai pradėjo vogti šioje apylinkėje avis. Paskum, greičiausia, veža į turgus ir ten parduoda.

BAYNYCIA, ANT KURIOS AUGA PUSYS

Griežtes k., prie pat Ventos upės kranto, stūksa senovės laikų bažnyčia. Nors ji statyta yra iš vienujų akmenų, tačiau gerokai apgriuvisi. Ant bažnyčios viršaus auga graži pušaitė, lyg kas ją būtų ten pasodinęs. Griežtes k. randama ir šiaip daug senovės iškasėnų, 17 šimtmečių čia eja smarkūs mūšiai su švedais. Yra ir švedų kapinės, kuriose, vietos žmonių teigimu, palaidota per 1.500 švedų.

RASTAS VILNIAUS MIESTO POLICIJOS ANTSPAUDAS

Šiomis dienomis Kaune rasta Vilniaus miesto policijos metalinis antspaudas. Šiame metaliniame antspaudu yra Lietuvos ženklas — vytis ir toke lietuviškas įrašas: «Vilniaus M. Pl. Apšaugos VII Nuovados Viršūninkas». Iš viso ko matyti, kad antspaudas yra iš Lietuvos nepriklausomybės kūrimesi laikų, kai ten buvo įsisteigusi Lietuvos policija. Rastas istorinis antspaudas atiduotas policijos mokyklos muziejui.

KAUNE NUOMOS AUKSCIAUSIOS VISAM PASAULY

Kauno ir jo priemiesčių butų ir patalpų samdytojų draugija išleido į Kauno nuomininkus atsiskaitimą, kuriuo kviečia suburtomis įėjomis siekti, 1) kad Kaune yalst, s-bės ar kokios kitos tam reikalui įsteigtos žinybos tuo jau pradėtų statyti darbininkams ir tarnautojams namus, 2) kad statomuose namuose būtų įrengti syetki butai, 3) kad būtų samaitintos dabartinės nuomos, kurias vadina aukščiausiomis pasauly, nes už butą reikia mokėti 50—60 proc. pajamų, 4) kad nuomininkai nebūtų laikomi mažesnes vertės žmonėmis ir 5) kad santykiškai tarp namų savininkų ir nuomininkų būtų reguliuojami teisingai įstatymo keliu.

PLĖSIKU KAPINĖS DARBĖNUOS

Prie stoties yra plėšikų «kapinės». Kapinės aplinkui apdėtos akmenimis. Čia palaidoti garsausi Zemačių, o gal ir visos Lietuvos, plėšikai: Kazlauskas, nežinia kur dingusio Balso draugas ir 1936 m. — Buškevičius Jonas. Juodu pavieniu užkydo į Darbėnus pasisvečiuoti ir daugiau nebeišėjo.

KRUVINAS KRIMINALAS IR APLEISTAS KŪDIKIS

Šią vasarą Karliškės kaime ūkininkas, susitaręs su savo meiluže, nužudė savo žmoną ir slėpdamas savo kruviną darbą, padegė gyv. namą, kuriame, be užmuštos žmonos, dar lėpėje gulėjo kūdikis. Kalmynai, pasiebę degantį namą atbėgę kūdikį išgelbėjo, o moters lavoną nors ir apdegė, tačiau alėkiai buvo daktarų konstatuotas nusiikaltimo darbas ir žmogūdydys — vyras su meiluže atsidūrė sunkių darbų kalėjime. Likusiam ūkiui ir trimis mažame-

čiams vaikams yra uždėta globa, o išgelbėtas iš ugnies kūdikis už tam tikrą natūralų atlyginimą yra palmtas auklėti dėdės. Tačiau vaikas auklėjamas ir užlaikomas nepakenčiamose sąlygose, būręs gi inventorius ir ūkio triobesiai sistemingai likviduojami.

Nykstant žmonėse tikėjimui, vis labiau jie žiaurėja ir žvėriškų darbų padaro.

PABALTIJIS NORI SAVO ORO LINIJOS

Dabar per Pabaltijo valstybes skraido vokiečių, lenkų, suomių ir k. lėktuvai. Gruodžio 15 d. Taline įvyks Pabaltijo aero klubų konferencija, kuri numato svarstyti savo oro steigimo klausimą. Iš Kauno į Taliną vyks oro įasp. vyr. padėjėjas Rimša, Narakas ir Pyragias.

ISNIEKINO SENKAPIUS

Visur Lietuvoje senuosius bočių kapus sango ir globoja lyg kokį šventenybę, tik lido kiekiečiai, nežinia kieno leidimą, šiemet iškirto beveik visus ten augusius šimtmetinius beržus. Jie niekam nekluvo, buvo kapų papuošalas — mūsų bočių garbės sargyba.

MARIJAMPOLĖJE BUS

AERODROMAS

Seniai suprojektuotasis II eilės aerodromas Marijampolėje tikrai bus įrengtas ateinančiais metais. Jis bus už gel. stoties, kur dabar yra Tabūno ganyklos. Šiomis dienomis ten padaryti reikiami įmatavimai.

BAISI AGRONOMO ŠEIMOS

TRAGEDIJA

Naktį Panevėžio apskrityje agr. A. Kubiliaus šeimoje įvyko baisi tragedija. Pats agronomas raštinėje nušovė žmoną, apnuodijo 4—5 metų sūnų, pagaliau pats nusišovė.

Sklando ir tokie gandai, kad jie abu su žmona iš auksto susitarę nusizudyti ir raštą abiejų pasirašytą palikę, kur pasisako abu susitarę žudyti ir prašo nieko dėl to nekaltinti. Žudėsi dėl didelių išieikvojimų: išieikvojė 22 traktantus valdinių pinigų, kuriuos prukartavęs. Palikęs keletą laiškų, vieną iš jų Vyskupui, kuriame sakosi sūnų pakrikštijęs prieš jį nuodydamas, prašo Vyskupą leisti juos visus tris palaidoti katalikų kapinėse, nes jis būvęs katalikas. Nusišovėlis dirbo visoj eilėj žinomų organizacijų.

Rastas sukritęs ant žmonos lavono, iš to spėjama, kad jis pirma nusišovęs žmoną o paskui save. Sūnus paimtas į miesto ligoninę, mažą vilties jam pasveikti.

Ivykis stipriai sukrėtė visą miestą. Policija stropiai ivykio eigą aiškina.

PERKELTA PASTO ISTAIGA

Vėisėjų miestelis daugiau tvarkosi. Šiuo metu savivaldybės rūpesčiu perkelta pasto istaiga. Naujasis istaigos būstas pačiame miestelio centre. Vidaus sutvarkymas bene pavyzdgingiausias visoj Seinų apskrity.

NUBAUSTAS PRANAS ZIZMARAS

Gruodžio 7 d. Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos ir licėjaus fizinio auklėjimo vedėjas Pranas Zizmaras buvo pašauktas į Vilniaus miesto storatija ir už pirmosios Vilniaus lietuvų sporto šventės spalio 6—8 d. rengimą administraciniu būdu nubaustas pinigine bauda. Pranas Zizmaras Vilniaus miesto storatijos sprendimą skundžia teismui.

BUS PASKIRTAS MIN. PIRMININKO PAVADUOTOJAS

Teko patyrti, kad manoma paskirti Ministerio Pirmininko pavaduotoją Juo numatomas Lietuvos Ministeris Londone B. K. Balutis.

— Patirta, kad Miškų d-tas užsėkė medžiams plauti mašinu. Mašinos iš Vokietijos atėjo pradžioje naujų metų.

ELTOS DIREKTORIUS LANKĖSI VARSUVOJE

Kaunas. E. Ryšium su Lietuvos ir Lenkijos telegramų agentūrų sudaryta sutartimi dėl tiesioginio pasikeitimo informacijomis, «Eltos» direktorius Pr. Dailidė, Lenkijos telegramų agentūros vyriausiojo direktoriaus kviečiamas gruodžio 6 dieną lankėsi Varsuvoje, kur buvo aptarti kai kurie minėtos sutarties vykdymo reikalai.

TRASU PIRKLIAI LANKOSI

Ruošiantis pavasario sezonui, daug užsienio taryų pirkliai lankosi mūsų prekybos bendrovėse su gerais pasiūlymais. Buvo atvykę Vokietijos, Olandijos, Prancūzijos ir Lenkijos eksportininkai.

700 KIAUSINIŲ SUPIRKIMO PUNKTU

Nusistatyta praplėsti kiaušinių supirkimo punktų skaičių. Estai, kurie perpus mažiau superka kiaušinių, turi 1.400 supirkimo punktų, o mes turime tik pusę to skaičiaus.

UZGRIUVO DARBININKUS

Šiomis dienomis kasant Prienu alaus bravoro Sakovo ledinę užgriuvo darbininkai: M. Kancleris, A. Virbickas. A. Virbickas užgriavo apie 20 m. virš galvos ir po žemėmis išbuvo apie minutę laiko, bet atkasti visi sveiki. Tiktai Virbickas truputį pritrėško bet pailsėjęs grįžo prie darbo.

RAUDONIKIUI SUMAZINO BAUSME

Ap. Rūmai vienos kooperacinės b-vės tarnautoji Raudonikiui bausmę iš 3 metų kalėjimo sumažino ligi pusantro metų.

— Netrukus Kaune bus pradėta grįsti Kauno miestų ir priemiesčių ligi šiol negrįstos gatvės. Prie grūdimo darbų dirbs Kauno bedarbiai.

PERSOVE SIUVĖJA

XII. 6. persautas į galvą Stirpelių km. ūkininkas ir siuveljas Slajus. Spėjama, kad persovė žmonos meilužis Slajus šeimoje jau nuo seniai nebebuvo santikos. Persautasis, nugalbentas į Klaipėdos Raud. Kryžiaus ligoninę, mirė.

ZADA MUTRAUKTI BYLA

Artimiausiomis dienomis bus sprendžiama byla, Prekybos D-to dir. Norkaitė ir dviejų valdininkų Gabrielio ir Mikuckio nutraukimo byla. Apyg. tard. R. Burakas juos patraukė kaltinamaisiais o prok. Bražinskas parašė išvadą, siūlydamas bylą nutraukti. Apyg. teismo teisėjas J. Leonas paskirtas šios bylos referentu. Tvarkomajame posėdy greit bus nusgręsta—arba patvirtinti išvada, arba duoti eigą bylai.

— Į Kauną tarnybos reikalais atvyko Suomijos igaliotas ministeris Lietuvai Palinas.

— Kauno miesto ligoninėj mirė apygardos Teismo teisėjas V. Augūšis, prieš kelis metus būvęs vyr. notaru.

KUN. TH. MOREUX
Bourges'q Observatorijos Direktorius

IŠ KUR MES ATEINAME?

(Tasa iš 2 nr.)

Bet muzika jo nepatenkina. Turėdamas 36 metus amžiaus ir nežiūrėdamas į savo daugybę darbų, jis užsiima matematika, algebra geometrija ir gyvomis kalbomis. Vėliau jis studijuoja fiziką ir astronomiją. Ypač paskutinis mokslas jį sudomina. Jis nėra tiek turtingas, kad pirktų reikalingus prietaisus, o tuo tarpu jam labai norėjosi patikrinti astronomų tebeįėjimą. Tas noras sužadina jo genijų — instrumentus, kurių jam trūksta, jis pats pasidaro. Pagaliau, po dviejų šimtų su viršum nevykusių bandymų jam pasiseka padaryti pakeičiamą teleskopą.

Ypatinai jie domisi miglynais ir pirmas jo veikalas iš fizinės astronomijos, parašytas 1774 metais, yra Sten plovijų (Oriono) miglyno studija.

Netrukus jis jau nebeapatenkintas turimais teleskopais, jis daro naujus, kurie pasirodo geresni už visus iki jo laikų padarytus.

Jo sesuo Karolina, eidama jo dan

Bet 1791 metais Herschel'io nuomonė pasikeitė: jis suprato, kad dangaus gelmėse esą tikros miglynų materijos, «žibančio fluído, turinčio netinomy ir veisivaizduojamų savybių», su prate, kad ta materija besitelkdama pamatu galinti duoti pradžių saulėms, apsuptoms planetomis, kaip kad matome mūsų sistemoje.

Paskutinių laikų tyrimai patvirtino pagrindines Herschel'io mintis. Už mūsų sistemos, už Paukščių Tako milijardinio žvaigždyno, yra dar didėlė daugybė, bent keli šimtai tūkstančių, visų, kurių vienas yra sudarytas iš žvaigždžių, antros iš miglų. Žinome apie aštuoniasdešimt kamuolio pavidalo žvaigždynų, žinome tūkstančius spirališko pavidalo tarinųjų miglynų, kurių artimieji didžiuliose šių dienų teleskopuose matyti, jog sudaryti iš žvaigždžių. Bet yra ir tiktų miglynų.

Atskirti tikrą miglyną nuo tarinimo miglyno, vadinasi, nuo žvaigždyno, šandie nebe sunku. Spektro analizės, saulės ir žvaigždžių šviesos spindu

Vai, lékite, dainos!

Plaukie, mano laiveli

Plaukie, mano laiveli,	Praslinks jaunystės dienos,
Apviesatas mėnulio,	Malonios, kaip sapnai,
Skambėk, mano dainole,	Vien saldūs atminimai
Tarp užiančių bangų.	Vaidensis amfinai.
Nurimo gamtužėlė,	Užmigo jau motulė,
Nurimk, širdie, ir tu.	Ir langai uždengti,
Sode lakštingalėlė	Tik prie šviesaus mėnulio
Netaiso jau stygų.	Mes esame vieni
Nustatyčiau gitara,	Tolybė jau netoli,
Draugužė, dėl tavęs;	Mes greitai perplauksim,
Visas aš išdainuočiau	Ir jūra ta plačioji
Pasaulio daineles.	Išsisis jau aplink.
Graži, kaip angelėlis,	Ten mėnuo žvaigždes lydi
Maloni, kaip aušra,	Ir žiūrį aukštybes,
Jantri, kaip paukštuzėlis,	Spindulėliais išglosto
Karšta, kaip vasara.	Jūrelių gilybes.
Bet tu ne man žadėta,	Ten mėlynuoja erdvės,
Tu man nemylima, —	Mėlynuoja dangus,
Esi jau sužavėta	Užmiršim mes ir bėdas
Tu meile švėtima.	Ir žemiškus vargus...

gaus tyrinėjimų, arba kaip jis pats juos vadino — ekskursijos į dangų — sekretoriaus pareigas, buvo ištikima jo bendradarbių ir juodu nepalieka nelūsturo nei vieno dangaus kampelio. 1802 metais William'as Herschel'is išleido tris katalogus, kuriuose mini 2500 miglynų. Savo tyrinėjimų pradžioje didysis astronomas manė, kad jie visi bus galima išskirti į žvaigždes. Ir iš tiesų: nuolat stiprėjant jo prietaisams, daugely fosforinių dėmių, kurios buvo laikomos tikrais miglynais, galima buvo įžūrėti žvaigždiškas sąstatas. Jau buvo beatroda, kad miglynų virtimas atskirais žvaigždynais bepriklaušė nuo vienos optikos progreso. 1786 metais Herschel'is rašė, kad jam pasisekė rasti 1500 pasaulių, iš jų kai kurie esą didesni už mūsų Paukščių Kelią.

lių suskaldymas į laumės juostos spalvas ir jų tyrimas, yra pasidaręs galinčiausia priemone Visatai pažinti. Vienoks yra žvaigždžių ir žvaigždynų spektras (valvorykštė), visiškai kitoks miglynų. Kosmiškoji žvaigždynų ir miglynų vieta, žinoma, taip pat visiškai kitoniška.

Miglynų tarpe daugiausia yra vadinamųjų spirališkųjų, kurie nors ir nėra tikri miglynai, bet iš seno miglynais tebevadina.

Ar ir mūsų Saulės sistema susidaro iš tos rūšies miglyno? Gal ir mūsų Paukščių Kelias, kuriam priklausė ir mūsų Saulės sistema, yra ne kas kita, kaip milžiniškas spiralinis miglynas, kurių daugumas gal tebėra formavimosi stadijoje.

Kartais spiralinis miglynas yr

Aparatas nusikaltėliams susekti.

Psichologas Kun. Summers suseka nusikaltėlius

Fordham Universitetas, New York, gali didžiulius išleides į pasaulį daugelį didvyrių. Siuo momentu didžiuliais garsiu psichologu Kun. Summers, kuris ne tik psichologijos srity yra atsilymėjęs, bet ir yra išobulines aparatą melui susekti. Jis norėjo išrasti aparatą išmatuoti žmogaus jausmus ir mintis. Savo tikslą atsiekė. Išobulino aparatą, kuris išmatuoja skirtumą tarp jausmų ir minčių ir išuomi giliau įrodo, kad žmogus turi stela, ir kad jis ta siela masto.

Taipgi pastebėjo, kad savo išradimu gali susekti melagį. Gali susekti artisto entuziazmą, o paprasto žmogaus baimę ir džiugumą. Sis jojo išradimas šiandien yra žinomas kaip MELO SEKLYS.

Kun. Summers šiaip ištyrė savo melo sekį: Isakė savo asistentui išrinkti penkis paprastus dorus žmones. Asistentas išdalinėjo kiekvienam po kortą (kazyrių). Jis išvedė į kitą kambarį tris, kuriems pateko aukščiausios kortos ir padėjo prieš juos mažą dėžą sakdamas:

— Sioj dėžėj yra 20 dolerių, brangių kvepalų ir auksinis laikrodėlis. Aš jums dabar paliksiu. Noriu, kad vienas iš jusų tą dėžute pajumtumet ir savo kišenėj pasleptumėt. Man pasakysit, kuris yra vagis.

Padarė, kaip įsakya. Asistentas nuvedė visus į kambarį, kur laukė Kun. Summers su sekliu. Jis pritašė dirželius prie kiekvieno rankų paeiliui.

Plunksna seklys tikrai susekė kaltą ir jo padėjėjus ir du nekaltuosius. Panašiu būdų ištirti 49 kitos grupės, po penkis, asmenis. Tikrai vieną kartą seklys klydo. Šie ištyrimai sukėlė daug kalbų. Ir daugelis žurnalų aprašė Kun. Summers sekį.

Sis melo seklys nėra pirmasis toks išradimas. Buvo kitų, kurie susedavo kaltininką iš kraujo spaudimo. Bet ištyrimas parodė, kad tie aparatai tikrai 75% tikri, nes yra žmonių, kurie pajėgiai suvaldyti kraujo spaudimą. «Mano melo seklys turi reikalo su dalyku, kuris yra daug daugiau teisingesnis. Žmogaus jausmai yra visu met lydimi mažos atmainos kūno elektros spaudimo. Žinau, kad mano aparatas dabar rekorduoja tą atmainą 100% teisingai».

Rhode Island valstybėj policija ilgą laiką seno tipo aparatą vartojo. Išgirdę apie Kun. Summers išradimą, pakvietė jį. Pirmame tardyme buvo du vyrai suimti. Vieno šių vyrų pati buvo prapuolus. Per 45 minutes Kun. Summers surado kaltininką. Moters vyras visai nekaltas. Antras vyras buvo kaltas. Jis padėjo moteriškai pasislepti kaime.

Antrasis tardymas kur kas sunkesnis. Maža krautuė buvo apvogta. Pažūrėjus į seifą (kur laikoma pinigai)

matyti, kad buvo naminis vagis. Spyna sudaužyta po apvogimo. Kaltasis galėjo būti pats savininkas, jo pati, arba vienas iš šešių tarnų.

Melo seklys pristatytas darban. Šeši tarnai tuojau išteisinti. Savininko pati, matyti, neskakė visos tiesos, bet nebuvo galima jos tikrai įtarti. Ji žinojo kaltininką, bet nebuvo galima spresti ar ji sužinojo tikrai po vagystės papildymo ar prieš. Savininkas buvo nusistatęs, kad aparatas jo nesugaus bet pakankamai gudrumo neturėjo. Seklys ir ši karta susekė — apkaltino savininką. Jis pats savo banka apvogė tikėdamas kad galės kaltę numesti ant apylinkės vagių. Jo pati sužinojo tikrai po pikto darbo. Policija tuomet pasiryžo ištirti ir seną ir naują aparatą kartu. Senasis aparatas tik 50% atspėdavo. Kun. Summers aparatas 100% atspėdavo.

«Melo seklys padės policijai,» sako Kun. Summers, «nes atsitiks kokiam nors kriminališkam darbu, jis galės tuojau atskirti nusikaltėlį ir išteisiuoti daugumą, kurie yra įtariamai».

Viename atsitikime buvo suimtas jaunas vaikinys kuris buvo kaltinamas maža vagyste. Kadangi jau karta buvo nusikaltęs, bausmė šį kartą, jei bus pripažintus kaltu nuo 3 iki 6 metų kalejimo. Prisiekusiųjų teisėjų buvo pripažintus kaltu, bet teisėjas abejojo. Bausmė ilga, o nusikaltėlis dar jaunas. Teisėjas ir skundikas nevisai buvo įsitikinę, — pašaukė Kun. Summers. Jis tuoj pritašė savo aparatą, kuriuo jau naukaitis irodytas nekaltas. Byla atnaujinta. Paskui kilo svarbusis klausimas: Ar teisias priims aparato įrodinėjimą? Senojo aparato įrodinėjimai niekuomet nebuvo priimti, nes laike pirmos svarbios bylos išradėjas pats pareiškė, kad mažiau kaip 75% atspėja.

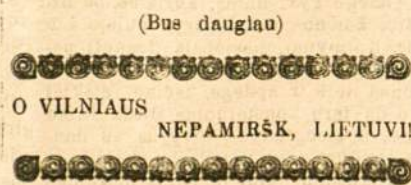
Kun. Summers buvo pastatytas tardymui. Skundikas ilgai klausinėjo apie metodo tikrumą, ir spėjimą vertę. Pagaliau buvo jam leista įteikti aparato spėjimą teismui. Skundikas pasakė prisiekusiems teisėjams, kad jie gali priimti arba atmesti aparato įrodymą. Jau naukaitis liko išteisintas. Vėliau paaiškėjo, kad aparatas išteisino nekaltą žmogų.

Įstatymas neverčia įtartinai pasiduoti aparato mėginimui. Buvo teismo nutarta, kad prievarta atimtu žmogaus pagrindinę teisę būti teisėju teisiuamui. Bet seklys yra naudingas: Nusikaltėlis tuoj susekamas ir policija turi tikrą ginklą. Sakysime, nekaltas žmogus suimtas ir įtartas. Jis žino, kad jis nekaltas, ir jis žino, kad seklys neklysta. Jis tikrai nori pasiduoti aparato mėginimui. Jeigu žmogus jau nenori pasiduoti aparato mėginimui, tai jo pats atsakymas sudaro jam blogą padėtį.

Kun. Summers aparatas buvo vartojamas jau prie 70 kriminalinių bylų. Seklio įrodinėjimas buvo visumet patikrintas teisėta byla. Viename atsitikime kunigas pavartojo savo aparatą įrodyti, kad nuteletas buvo kaltas. Kalinys buvo policininkas. Jis labai ramiai pasidavė mėginimui, įsitikinęs, kad visi jį laikė nekaltu. Pirmą kartą aparatas rodė, kad jis kaltas. Kun. Summers, manydamas jį tikrai nekaltu labai nusiminė. Vėl mėgino — vėl kaltas. Mėgino trečią kartą ir vėl tas pats. Si kartą jau negalima abejoti.

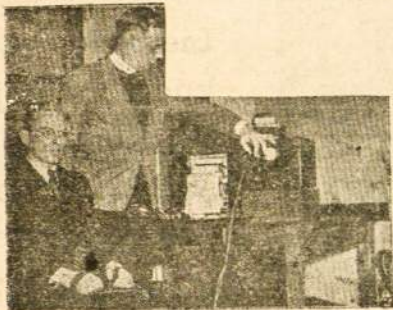
Tuo pačiu metu, kai Kun Summers darbavosi savo aparatu, detektyvai kratė policininko namus. Ten rado jo užrašų, kuriuose aiškiai parašyta vardai visų tų, nuo kurių jis ėmė kyšius per du metus. Aparatas redė teisybę.

(Tasa 5-tam puslapy.)

Aparatas nusikaltėliams susekti.

Psichologas Kun. Summers suseka nusikaltėlius

(Atkelta iš ketvirto puslapio.)

Vienas tarymas įrodė, kad aparatas remiasi žmogaus įsitikinimais. Kun. Summers darbavosi savo laboratorijoje, Fordham Universitete. Atėjo pas jį žmogus, kuris pareiškė, kad jis yra Sventoji Dvasia Kun. Summers pavartojo aparatą ir klausia: «Ar tu esi Sventoji Dvasia?» «Tikrai esu», atsakė žmogus. Ir seklys užregistravo teisybę. «Matote» sakė Kun. Summers «kad šis žmogus hallucinacijos itakoje, ir kadangi tokį stovyje jis įsitikinęs kad taip tikrai yra, kaip jis sako, tai ir aparatas jį įsitikinimą parodo.»

Žmogus, kuris pasiduoda aparato mėginimui, atsisėda. Prie jo rankų pririšti dirželiai su metalinėmis sagutėmis, kurios prispaustos prie delnų. Sagutės

įgauna elektros srovę, kurią kūnas gamina, ir perduoda per vienas kontrolės aparatui. Prie kontrolės aparato prijungta rutulys popierio, kuris sukasi iš dešinės į kairę. Ant šio rutulio pažymima raudonu rašalu mažiausias srovės atsilmajnymas, panašiai seismografas pažymi mažiausį žemės drebėjimą. Kada yiskas paruošta, tardytojas užklausa visą eilę klausimų. Kai teisingai atsako, plunksna prie galo rutulio pasilieka. Kai neteisingai, tai plunksna žalbo greičumu perbėga visą rutulį, palikdama raudoną įbrėžimą, kuris neginčijamai rodo, kad meluojama Kun. Summers aparatas pasaulio teismuose nekaltiesiems didžiausias džiaugsmas.

Šis didis katalikų mokslininkas praėjusių metų lapkričio m. mirė.

KUNIGAS BANDO MELUI
SUSEKTI APARATA.

Šitaip sujungiamas aparatas su tirtamojo asmens, rankos kaltumui, ar nekaltumui įrodyti.

Vaistinė Don Bosco

Savininkas Jozas Lukoševičius

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir užsienių.

Taip pat yra parfumaria.

Kainos minimalios.

Lietuviams daroma nuolaida!

Rua Bom Pastor, 18 Ypiranga Tel.: 3-0100

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

n 6: Rua Direita Nr. 36, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-4214.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOHIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Prima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.

Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 189 (senas 37-a) salės 8 ir 9

Tel. 4-0715.

Jau laikas atnaujinti prenumerata 1939 m.

FIGUS IR SAZININGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIUVYKLOJ Marijampolė

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visomet palaikykim lietuvius

KAS SKAITO SPAUDA — VEJO NEGAUDO!

Istatymai Svetimšaliams

Informacijų Agencia, įsisteigusi Rua José Bonifácio, 390, sobre-loja, saln K, praneša savo klientų ir bendrai visuomenės žiniui, kad šiomis dienomis perkėlė savo raštinę iš minėtosios gatvės į Rua dos Gusmões, 324 (arti Gabinete de Investigações), kur ir toliau atliks visas svetimšalių legalizacijos ir registracijos dokumentų sutvarkymo darbus. Taip pat primama viešinti dokumentai versti. Atidaryta nuo 8 val. iki 6 val. vakaro.

RUA DOS GUSMÕES, NR. 324 (ši gatvė prasideda arti Luz stoties).

Dr. Borís Čhipiakoff

RUA YPIRANGA, 193

2 andr. ap. 4. (kampas Santa Ephigenia), Tel. 4-0316

Vidujinės, nervų ir proto ligos.

SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA.

Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų.

KONSULTORIA ATIDARA iki 9 val. vak.

Dr. A. Candia ir M. Cogano

LABORATORIJA

MEDECINIŠKAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.

Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidiniame, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5576
SÃO PAULO

Lietuvių Jaunime,

Dėvokit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulig naujausių modų vyriški ir moteriški kostiumai ir palčiai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau. Už vyriškus kostiumus nuo 100 ligi 150\$000.

UZ moteriškus nuo 40\$000 ligi 75\$000
PAULO AMBRAZEVIČIUS
RUA CICLAMES nr. 52 Villa Bella

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

